

Studieplan 2014/2015

Videreutdanning i eldreomsorg med vekt på psykisk helse

Studiepoeng: 60

Studiets varighet, omfang og nivå

Studiet er en videreutdanning som har et omfang på 60 studiepoeng, og er organisert som deltidsstudium over 2 år.

Innledning

Fagplanen er basert på Rammeplan og forskrift for Videreutdanning i Aldring og eldreomsorg fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 1. desember 2005.

Videreutdanning i eldreomsorg med vekt på psykisk helse er en tverrfaglig videreutdanning som bidrar til å møte de komplekse hjelpebehovene til en stadig aldrende befolkning i regionen og landet forøvrig. Samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47, 2008-2009) krever at helse- og omsorgstjenestene arbeider for felles mål, samt gjennomfører de ulike oppgavene på en koordinert og rasjonell måte. Dette krever blant annet et tverrfaglig samarbeid hvor ulike grupper bidrar med sin fagkompetanse for å belyse og iverksette tiltak på et bredt grunnlag. Utdanningen er et teoretisk og praktisk studium med fokus på eldre menneskers spesielle situasjon og hjelpere

Videreutdanning i eldreomsorg med vekt på psykisk helse er en tverrfaglig videreutdanning som bidrar til å møte de komplekse hjelpebehovene til en stadig aldrende befolkning i regionen og landet forøvrig. Tverrfaglig arbeid krever at ulike grupper bidrar med sin fagkompetanse for å belyse og iverksette tiltak på et bredt grunnlag. Utdanningen er et teoretisk og praktisk studium med fokus på eldre menneskers spesielle situasjon og hjelperens ansvar og funksjon i forhold til denne aldersgruppen.

Avdelingen har en overordnet folkehelseprofil. Folkehelsearbeid betyr å ha fokus på å fremme og forebygge helse. Kompetanse i folkehelsearbeid og bevissthet på strategier

som velges og verdier som legges til grunn for folkehelsearbeidet er av stor betydning for å arbeide sammen mot felles mål. Psykiske lidelser og demenes sykdommene er blant de store folkehelseutfordringene i Norge. Med den kommende økningen i antall eldre, er kompetanse i folkehelsearbeid av stor betydning. I Omsorgsplan 2015 (St. meld. nr 25, 2005 – 2006) pekes det på fremtidens omsorgsutfordringer. Brukere av omsorgstjenester vil være nye generasjoner og det er forventet at det vil kreve et mer mangfoldig tjenestetilbud. Økningen i andelen eldre over 80 år vil gi økt antall gamle mennesker med kroniske sykdommer og funksjonssvikt. Samtidig vil flere friske gamle kunne nyttiggjøre seg avansert behandling når sykdom rammer. Realiseringen av målsettingen for norsk eldreomsorg krever personell med gode fagkunnskaper og med fordypningskunnskap knyttet til eldre generelt og gruppen syke gamle og deres behov spesielt. Utdanningen er basert på det fremste innen forskning og erfaringskunnskap innen fagfeltet.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte:

Kunnskap:

Kandidaten

- kan drøfte og anvende kunnskaper om gerontologi og geriatri i behandling, omsorg og veiledning av eldre og deres pårørende.
- kan anvende gerontologisk og annen relevant forskning i arbeidet med og for eldre
- kan anvende kunnskap om ulike former for demens, og differensial diagnostiske tilstander i sitt arbeid med eldre
- kan beskrive de spesielle utfordringene som knytter seg til medikamentell behandling av eldre, herunder polyfarmasi problematikken.
- kan gjøre rede for,- og anvende ulike former for miljøbehandling i demensomsorgen
- har inngående kunnskap om psykisk helsearbeid i lokalsamfunnet i forhold til målgruppen eldre
- har inngående kunnskaper om psykisk helsearbeid i spesialisthelsetjenesten i forhold til målgruppen eldre

Ferdigheter:

Kandidaten

- kan drive helsefremmende og forebyggende arbeid ved å vurdere og påvirke ulike faktorer som virker inn på Eldres livssituasjon
- kan iverksette rehabiliterende tiltak på person- og samfunnsplan, i samarbeid med andre yrkesgrupper
- kan vurdere, og anvende ulike metoder og verktøy for utredning av geriatriske problemstillinger og psykiske lidelser hos eldre, herunder demens.
- kan benytte ulike kommunikasjonsmetoder i møte med eldre og personer med demens
- har evne til tverrfaglig samarbeid ved å anerkjenne og gjøre bruk av andre faggruppers kompetanse og frivillige medarbeidere på en hensiktsmessig og fleksibel måte
- kan planlegge og dokumentere egen virksomhet

Generell kompetanse:

Kandidaten

- har evne til å sette seg inn i det enkelte menneskets opplevelser og konsekvenser av sykdom i eldre år Eldres livssituasjon, og forståelse og respekt for de Eldres livserfaring og livssituasjon og tar utgangspunkt i dette i arbeidet med eldre
- har innsikt i, og forståelse for ulike perspektiver i møte med personer med demens og deres pårørende i det daglige arbeid
- har evne til kritisk og etisk refleksjon i arbeid med eldre mennesker
- kan begrunne sine vurderinger og beslutninger på et rettslig og etisk holdbart grunnlag og være kritisk til egen yrkesrolle

Målgruppe

Videreutdanningen er tilrettelagt for en tverrfaglig målgruppe fra helse- og sosialtjenesten på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå. Utdanningen forutsetter at studentene møter eldre mennesker i sitt daglige arbeid og/eller har erfaring fra arbeid med helsetjenester for eldre.

Kompetanse

Studiet kvalifiserer for stillinger på ulike nivå i statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet, hvor arbeid med utfordringer i møte med syke eldre, og eldre med psykiske

helseproblemer er sentralt. Dette omfatter forebyggende og rehabiliterende helsearbeid, behandling av syke eldre i kommune- og spesialisthelsetjenesten, pleie og omsorg til eldre i institusjon og eget hjem og lindrende omsorg ved livets slutt. Utdanningen gir kandidaten kompetanse til å delta i planlegging av et variert og tilpasset omsorgstilbud til eldre mennesker. Studiet skal dessuten øke kandidatens forutsetninger for å delta i kvalitetsutvikling på eget arbeidssted.

Opptakskrav

Bachelorgrad innen helse- og sosialfag, eller annen relevant høyere utdanning av 3-års omfang, samt minst ett års relevant yrkespraksis etter fullført utdanning. Søkere med 2-årig helse- og sosialfaglig utdanning etter tidligere rammeplan kan også tas opp.

Undervisnings- og læringsformer

Studiets karakter skal tas vare på ved at teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter vektlegges. Arbeidsformene i studiet skal ivareta mangfold, personlig uttrykksform og faglige forståelse for å fremme den enkelte kandidats yrkes- og samhandlingskompetanse innen eldreomsorg. Læringsmodellen søker å ivareta en rimelig balanse mellom ressursforelesninger og dialog.

Studiet legger opp til tilstedeværelse på utdanningsinstitusjon og bruk av fleksible, nettbaserte metoder (bl.a. Fronter som informasjons- og læringsverktøy). Det legges opp til varierte undervisnings- og arbeidsformer som inkluderer forelesninger, seminarer og prosjektarbeid.

Vurderingsformer

Vurderingsarbeidet er en integrert del av studiet, og har blant annet som formål at studentene skal få tilbakemelding på egen utvikling i forhold til studiets målsetninger. Godkjente arbeidskrav er en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen i samtlige emner. Omfang, antall og form varierer mellom emnene. Hovedvekten er på skriftelige innleveringer, men arbeidskrav kan også være i form av presentasjoner. I noen tilfelle kan arbeidskrav innebære obligatorisk tilstedeværelse og deltakelse.

Det brukes ulike vurderingsformer. Hjemmeeksamen er valgt i emner der man ønsker å gi kandidaten større mulighet til å vise faglig forståelse og modenhet ved en flere dagers hjemmeeksamen enn ved en skoleeksamen.

Internasjonalisering

Utenlandsopphold og utveksling er ikke relevant for dette studiet, som er en deltidsutdanning fortrinnsvis for personer i arbeid. I undervisningen og litteraturen legges det vekt på internasjonal forsknings- og erfaringsbasert kunnskap.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

Videreutdanning i eldreomsorg med vekt på psykisk helse er organisert i fem emner. Det enkelte emne er beskrevet nærmere under emnebeskrivelsene.

Det er lagt vekt på å utvikle en sammenheng i studiet med en klar progresjon som forutsetter at hvert emne tas i den rekkefølge som er skissert i tabellen. Studiets erfaringsbaserte profil skal ivaretas ved hjelp av praktiske eksempler og studentenes erfaringskunnskap. Det legges videre vekt på at eksemplene belyses ved hjelp av ulike teoretiske perspektiver. Grunnlagstenkingen skal relateres både til individ-, gruppe- og systemnivå i utviklingen av en faglig og vitenskapelig reflektert forståelse av eldreomsorg.

Studentene skal i løpet av studiet gis forutsetninger for å kunne bidra til en bevisstgjort faglig og etisk yrkespraksis. Videre settes i stand til å vurdere forskningslitteratur og selv utvikle ny kunnskap. Det siste skal synliggjøres i fordypningsoppgaven. Studiet har ikke klinisk praksis.

Emneoversikt

Emnekode	Emnets navn	S.poeng	O/V *)	Studiepoeng pr. semester			
				S1(H)	S2(V)	S3(H)	S4(V)
4EALL10	<u>Aldring, livsløp og levekår</u>	10	O	10			
4EH20	<u>Eldres helse</u>	20	O	5	15		
4VET1	<u>Etikk</u>	5	O			5	
4EOK40	<u>Organisering og kvalitetsutvikling</u>	10	O			10	
4EFPH50	<u>Fordypning i psykisk helsearbeid med eldre</u>	15	O				15
Sum:				15	15	15	15

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

4EALL10 Aldring, livsløp og levekår

Emnekode: 4EALL10

Studiepoeng: 10

Semester

Høst

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskaper:

Kandidaten

- forstår og anvender kunnskap om grunnleggende gerontologiske begreper
- kan anvende og drøfte ulike aspekter ved eldre menneskers livssituasjon ut fra individuelle, samfunnsmessige og kulturelle rammer og perspektiver
- kan redegjøre for helsefremmende strategier i arbeid med eldre

Generell kompetanse:

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om hvordan fysiologisk, psykologisk og sosial aldring påvirker dagligliv og helsetilstand
- har forståelse for hvordan eldre menneskers livshistorie, kjønn og livssituasjon påvirker deres opplevelser og mestring av alderdommen.

Innhold

Aldring:

- Aldring; fysisk, psykisk, sosialt og kulturelt (inkl grunnlagsbegreper og aldringsteorier)
- Synet på eldre mennesker i et historisk perspektiv
- Livshistoriens betydning for alderdommen
- Den naturlige død, synet på døden i historisk og kulturelt perspektiv.
- Åndelige behov og eksistensielle utfordringer
- Flerkulturelt perspektiv på aldring

Livsløp:

- Befolkningsutvikling
- Rolle og rolleendring i alderdommen
- Eldres posisjon og muligheter til å påvirke i samfunn og politikk

Levekår:

- Aldring i et folkehelseperspektiv
- Eldres levekår og livskvalitet
- Helsefremmende teorier og modeller
- Helsefremmende arbeid med fokus på eldre
- Evne til omstilling og mestring

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Gruppearbeid
- Studieoppgaver og veiledninger
- Bruk av Fronter

- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Minimum 80 % tilstedeværelse på undervisning
- Skriftlig studieoppgave

Vurderingsordning

Hjemmeeksamen i gruppe over 15 dager. Vurderes med Bestått / Ikke bestått.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag

4EH20 Eldres helse

Emnekode: 4EH20

Studiepoeng: 20

Semester

Høst / Vår

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Anbefalt: 4EALL10 Aldring, livsløp og levekår må være gjennomført.

Læringsutbytte

En kandidat har følgende læringsutbytte etter slutført emnet:

Kunnskap:

Kandidaten

- kan gjøre rede for og anvende kunnskap om de viktigste fysiske akutte og kroniske sykdommene som rammer eldre
- kan anvende kunnskap om ulike former for demens, og differensial diagnostiske tilstander i sitt arbeid med eldre
- kan beskrive de spesielle utfordringene som knytter seg til medikamentell behandling av eldre, herunder polyfarmasi problematikken.
- kan gjøre rede for,- og anvende ulike former for miljøbehandling i demensomsorgen

Ferdigheter:

Kandidaten

- kan vurdere, og anvende ulike metoder og verktøy for utredning av geriatriske problemstillinger og psykiske lidelser hos eldre, herunder demens.
- kan benytte kommunikasjonsmetoder i møte med eldre og personer med demens

Generell kompetanse

Kandidaten

- har innsikt i, og forståelse for ulike perspektiver i møte med personer med demens og deres pårørende i det daglige arbeid
- er bevisst på egen kommunikasjon og samhandling i møte med andre mennesker

Innhold

Fysisk helse og sykdom hos eldre

- Akutte og kroniske sykdommer og lidelser hos eldre, herunder sansesvikt
- Medikamentell behandling av eldre
- Ernæring i forhold til helse og sykdom
- Inkontinensproblematikk
- Smerter og smertevurdering
- Omsorg ved livets slutt
- rehabilitering - inkludert recovery

Psykiske lidelser hos eldre, - differensialdiagnoser.

- Angst og depresjon
- Kartlegging og utredning av psykiske lidelser hos eldre
- progredierende og kroniske sykdommer (inkludert sansesvikt), diagnostikk og behandlingsprinsipper
- selvmord blant eldre
- Eldre og medikamentbruk, inkludert rusavhengighet

Demenssykdommene, - ulike aspekter og perspektiver ved demens:

- demografisk utvikling og forekomst
- utvikling av demenssykdommene – biologiske, psykologiske og sosiale aspekter
- Kartlegging og utredning av demenssykdommene

Omsorg for personer med demens og deres pårørende

- prinsipper og teorier for behandling og omsorg av personer med demenssykdom med spesiell vekt på helsefremmende strategier

- pårørendes situasjon og rolle
- frivillige organisasjoners rolle og innsats i demensomsorgen
- personer med etnisk minoritetsbakgrunn og demens

Kommunikasjon og samhandling

- kommunikasjon i møte med personer med demens
- kommunikasjon og samhandlingsteorier

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- gruppearbeid
- obligatoriske studieoppgaver og veiledninger
- Bruk av Fronter
- Selvstudium.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Minimum 80 % tilstedeværelse på undervisning.
- Studieoppgav

Vurderingsordning

Individuell hjemmeeksamen over 20 dager. Vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag

4VET1 Etikk

Emnekode: 4VET1

Studiepoeng: 5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Forkunnskaper

4EALL10 Aldring livsløp og levekår må være fullført og bestått. Anbefalt 4EEH20 Eldres helse må være gjennomført.

Læringsutbytte

En kandidat etter fullført emne ha følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

Kandidaten

- kan redegjøre for ulike etiske teorier og menneskesyn

Kandidaten

- har evne til kritisk og etisk refleksjon i arbeid med eldre mennesker
- kan redegjøre for sammenhengen mellom etikk og menneskesyn relatert til konkrete situasjoner i praksis

Innhold

Etikk og menneskesyn

- Grunnleggende etiske aspekter relatert til eldre mennesker
- Etiske dilemma i arbeid med eldre
- Etiske utfordringer i arbeid med eldre med psykiske lidelser, herunder demens, inkludert bruk av makt og tvang
- sammenheng mellom etikk, menneskesyn og omsorgsideologi
- Prinsippbasert og ikke prinsippbasert yrkesetikk med relevans for arbeid med eldre og psykiske lidelser
- Humanistisk og ikke- humanistisk menneskesyn – relatert til arbeid med eldre og psykiske lidelser

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Gruppearbeid
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Minimum 80 % tilstedeværelse på undervisning.

Vurderingsordning

Individuell hjemmeksamen over 15 dager. Vurdering: Bestått/ ikke bestått.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag

4EOK40 Organisering og kvalitetsutvikling

Emnekode: 4EOK40

Studiepoeng: 10

Semester

Høst

Språk

Norsk

Forkunnskaper

4EALL10 Aldring, livsløp og levekår og 4EEH20 Eldres helse må være fullført og bestått. Anbefalt 4VET1 Etikk.

Læringsutbytte

En kandidat skal etter fullført emne ha følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- kan redegjøre for organisering av tjenester til eldre på ulike omsorgsnivå
- kan anvende føringer og lover som er sentrale i tjenester til eldre
- har innsikt i kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode
- har grunnleggende kunnskap om prosjektplanlegging

Ferdigheter

Kandidaten

- kan vurdere de ulike organisasjonsformenes relevans i forhold til eldre menneskers behandlings- og omsorgsbehov
- kan planlegge, lede og evaluere mindre fagutviklingsprosjekt

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan identifisere og har en kritisk drøftende holdning til politiske føringer i arbeid med eldre
- er bevisst betydningen av tverrfaglig samarbeid og samhandling

Innhold

Organisering av helse- og sosialtjenestene

- sentrale føringer og lover som setter rammer for helse- og sosialtjenestene
- Eldres rettssikkerhet, lovbaserte rettigheter og plikter
- hjemmebaserte, institusjonsbaserte og integrerte tjenester
- familieomsorg og frivillige organisasjoner
- prioritering av ressurser
- saksbehandling og utredning
- tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- individuell plan og brukerstyrte tjeneste

Kvalitetsutvikling

- vitenskapsteori og forskningsmetode
- forskningsprosessen
- prosjektplanlegging

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Gruppearbeid
- Obligatoriske studieoppgaver
- Veiledninger
- Fronter
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- 80 % tilstedeværelse på undervisning.
- Studieoppgave

Vurderingsordning

Prosjektarbeid i gruppe over 20 dager. Vurdering: Bestått/ ikke bestått.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag

4EFPH50 Fordypning i psykisk helsearbeid med eldre

Emnekode: 4EFPH50

Studiepoeng: 15

Semester

Vår

Språk

Norsk

Forkunnskaper

4VAEL1 Aldring, livsløp og levekår, 4VET1 Etikk og 4EEH20 Eldres helse må være fullført og bestått Anbefalt forkunnskap: 4EOK40 Organisering og kvalitetsutvikling.

Læringsutbytte

En kandidat skal etter fullført emne ha følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

Kandidaten

- har inngående kunnskap om psykisk helsearbeid i lokalsamfunnet i forhold til målgruppen eldre
- har inngående kunnskaper om psykisk helsearbeid i spesialisthelsetjenesten i forhold til målgruppen eldre
- kan forklare de spesielle utfordringene som ligger i kommunikasjon og samhandling med personer med demens og deres pårørende

Ferdigheter:

Kandidaten

- kan iverksette tiltak som bidrar til å bedre personer med demens og deres pårørendes livssituasjon
- kan kritisk vurdere og anvende forskningsresultater

Generell kompetanse:

Kandidaten

- har forståelse for betydningen av relasjonskompetanse i samhandling med personer med psykiske lidelser
- har erfaring med prosjektgjennomføring og evaluering

Innhold

- Psykisk helsearbeid for eldre i lokalsamfunnet
- Psykisk helsearbeid for eldre i spesialisthelsetjenesten
- Ulike yrkesgrupper og deres faglige tilnærming til eldre
- Eldres hverdagsliv og helse
- Betydningen av sosial støtte
- Kommunikasjon og samhandling
- Undervisning, rådgivning og personalveiledning
- Prosjektplanlegging- og gjennomføring

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Selvstudier
- Seminarer
- Gruppearbeid

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Minimum 80 % tilstedeværelse på undervisning.
- Godkjent prosjektbeskrivelse

- Deltakelse på oppgaveseminar

Vurderingsordning

Fordypningsoppgave over 16 uker, individuelt eller i gruppe på maksimum 2 studenter. Vurderes med graderte bokstavkarakter fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ved gjennomføring av fordypningsoppgaven i gruppe avholdes muntlig individuell høring i etterkant av den skriftlige sensureringen. Med bakgrunn i høringen kan karakteren justeres opp eller ned en karakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag